

по материалам Всероссийской научно-практической конференции], (21 февраля 2006, Ставрополь) / под ред. Г. М. Соловьева. – Ставрополь: Сервисшкола, 2006. – 158 с.

УДК 376-057.87

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ-СУРДОПЕДАГОГІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Тимофієнко Н.В.

старший викладач кафедри сурдопедагогіки
Інститут корекційної педагогіки та психології
НПУ імені М.П. Драгоманова

У статті наданий аналіз результатів дослідження особливостей становлення спілкування студентів-сурдопедагогів у навчальному процесі вищого навчального закладу.

В статті представлено аналіз результатів дослідження особливостей становлення об'єкту спілкування студентів-сурдопедагогів в учебному процесі вищого навчального закладу.

In the article the given analysis of results of research of features of becoming of intercourse of students-surdopedagogiv is in the educational process of higher educational establishment.

Ключові слова: педагогічне спілкування, особливості спілкування студентів-сурдопедагогів, критерії, експеримент.

Ключевые слова: педагогическое общение, особенности общения студентов-сурдопедагогив, критерии, эксперимент.

Keywords: pedagogical intercourse, features of intercourse of students-surdopedagogiv, criteria, experiment.

Підготовка фахівців до професійної діяльності у вищому навчальному закладі пов'язана з якісним рівнем системи навчання. Розвиток особистості студента і формування його готовності до майбутньої професійної діяльності є ключовими в теорії і практиці педагогічної роботи сучасного вищого навчального закладу. Саме під час навчання у вищому навчальному закладі визначається життєва та світоглядна позиція студента, вивчаються способи взаємодії, форми поведінки і спілкування. На успішну професійну діяльність майбутнього сурдопедагога впливає його вміння організувати свою роботу на основі професійного спілкування із суб'єктами взаємодії.

Педагогічне спілкування як окреме питання проблеми спілкування розглядалося в роботах багатьох науковців (М.М.Заброцко, І.О. Зімної, В.А. Кан-Калика, Я.Л. Коломинського, О.О. Леонтьєва, Л.В. Долинської, С.Д. Максименка, А.В.Мудрика, Н.В. Чепелевої та інших). Більшість авторів вважає, що спілкування займає одне із провідних місць у педагогічній діяльності, а відтак – в спілкуванні майбутніх педагогів в силу значимості впливу спілкування на створення „ суб'єкт – суб'єктних” відносин у процесі педагогічної взаємодії педагога та учня.

Особливе місце за структурою, видами і формами спілкування відводиться сурдопедагогічній діяльності, яка спрямована на ефективний розвиток дітей з вадами слуху.

Разом з тим вивчення системи спілкування, яка опосередковує навчальний процес у спеціальній школі дотепер не здійснювалося.

Це ставить проблему підготовки майбутніх сурдопедагогів до здійснення педагогічного спілкування на щабель значимості та актуальності у сурдопсихології. При цьому, за підготовкою майбутніх сурдопедагогів вбачається процес навчання студентів у вищому навчальному закладі.

З метою реалізації дослідження проблеми спілкування нами була розроблена методика констатувального експерименту, яка складалась із 3 серій завдань та низки субтестів. Всі ці методики охоплювали дев'ять субтестів, що і надавало можливість отримати вірогідні дані про динаміку навчального спілкування студентів-сурдопедагогів. Так, субтести 1 серії були спрямовані на з'ясування проявів у різних ситуаціях комунікативної компетентності студентів-сурдопедагогів; субтести 2 серії дозволяли фіксувати пріоритетні види і форми спілкування студентів-сурдопедагогів; субтести 3 серії передбачали вивчення спрямованості спілкування та орієнтування на індивідуальні та типологічні особливості глухих та слабочуючих учнів.

У процесі аналізу результатів констатувального експерименту, встановлено, що студенти-сурдопедагоги виявили різні рівні сформованості навчального спілкування, які опосередковані такими характеристиками як: «комунікативні уміння», «сурдопсихологічна техніка спілкування», «емоційна чутливість».

Дані характеристики виступили критеріями, за якими аналізувались отримані результати.

Аналіз даних, отриманих у констатувальному експерименті, свідчить, що критерій «комунікативні уміння» проявляється в умінні слухати мовника; у швидкості орієнтування у висловлюванні (змісті, емоціях, на яку людину спрямоване звернення); у швидкості конструювання відповідей; в умінні в діалогічному мовленні з висловлювань окремих мовників конструювати ціле (структурне об'єднання у ціле); у тексті мовлення, який відповідає мовленнєвому сприйманню (розвитку слухового сприймання, віковим особливостям мислення, віковим особливостям пам'яті); у логічній послідовності речень у цілісному тексті; у переході на спрощеність мовлення за змістом; у відборі прикладів, що пояснюють мовлення; у мірі співвіднесеності висловлювання, тексту, речення та графічного матеріалу; у визначенні первинності (пріоритетності)

мовленнєвого та графічного відповідно змісту та педагогічним задачам; у проявах у мовленні стилів міжособистісного впливу (авторитарного, ліберального, демократичного); у відборі структури (виду) речення; у відборі точності за семантикою слів у реченні; у користуванні літературними прийомами (синонімія, антонімія); у знанні дактилем; у знанні жестів; у правильності сурдоперекладу; у темпі дактилювання; у швидкості сурдоперекладу; у співвіднесеності вербального і дактильного мовлення; у співвіднесеності вербального і жестового мовлення; у співвіднесеності вербального, дактильного і жестового мовлення; у швидкості переходу з вербального мовлення на дактильне мовлення; у швидкості переходу з дактильного мовлення на вербальне мовлення; у швидкості переходу з вербального мовлення на дактильно-жестове мовлення; у літературній насиченості мовлення (відсутності жаргонізмів, слів-паразитів, вульгаризмів); у мовленні існує позиція на позитивне емоційне приваблення; дотримання правил мовлення сурдопедагога обличчям до аудиторії; при комунікації орієнтуватись на характер слухопротезування, враховувати рівень слухового апарата кожного учня. Даний критерій характеризує студентів-сурдопедагогів за проявом комунікативних умінь.

Критерій «сурдопедагогічна техніка спілкування» проявляється в умінні студентами-сурдопедагогами грамотно і логічно будувати висловлювання (уміння граматично правильно будувати речення); правильно володіти технікою мовлення (мовленнєвим диханням, вимовою, дикцією, темпом, інтонацією, наявністю пауз, вмінням поставити логічні наголоси); в умінні чітко артикулювати; правильно володіти невербальними засобами спілкування (жестами); підтримати увагу учнів контекстним привнесенням у вербальний текст (гумор, жарт). Критерій характеризує студента-сурдопедагога за сурдопсихологічною технікою спілкування.

Критерій «емоційна чутливість» проявляється в умінні комунікативної емпатії педагога; в умінні співчувати та співпереживати дитині; надавати активну підтримку дитині; орієнтуватися у важливих для дитини переживаннях; в умінні відчувати, передбачати та аналізувати емоційний стан дитини, звертаючи увагу на її емоції, позу, жести, вираз очей тощо, з метою добору ефективних методів взаємодії з дитиною у навчальному процесі. Критерій характеризує студента-сурдопедагога за проявом емоційної чутливості.

За результатами аналізу даних експерименту було виділено чотири рівні сформованості навчального спілкування студентів-сурдопедагогів: перший рівень, другий рівень, третій рівень, четвертий рівень. Із них найнижчий – перший рівень, найвищий – четвертий рівень.

Зупинимось більш детально на описі кожного рівня сформованості спілкування студентів-сурдопедагогів.

Перший рівень характеризується тим, що студенти-сурдопедагоги в процесі спілкування слухають не уважно, під час розмови відволікаються; повільно орієнтуються у висловлюванні; повільно конструюють відповіді на запитання; у діалогічному мовленні з висловлювань окремих мовників не вміють конструювати ціле; текст мовлення не відповідає мовленнєвому сприйманню (розвитку слухового сприймання та віковим особливостям мислення і пам'яті; відсутня логічна послідовність речень у цілісному тексті; відсутній перехід на спрощеність мовлення за змістом; відсутній відбір прикладів, що пояснюють мовлення; висловлювання не співвідносяться із графічним матеріалом; у мовленні переважає авторитарний стиль міжособистісного впливу; відбирає неправильні за структурою речення; відбирає неточні за семантикою слова у реченні; не користується літературними прийомами (синонімія, антонімія); не знає дактилеми; не знає жести; спостерігається неправильність сурдоперекладу; повільний темп дактилювання; повільний темп сурдоперекладу; у мовленні переважає жестове мовлення порівняно з вербальним; повільно переходить з вербального мовлення на дактильне мовлення; повільно переходить з дактильного мовлення на вербальне мовлення; повільно переходить з вербального мовлення на дактильно-жестове мовлення; у мовленні присутні жаргонізми, слова-паразити, вульгаризми; у мовленні відсутня позиція на позитивне емоційне приваблення; не дотримується правил мовлення сурдопедагога обличчям до аудиторії; при комунікації не орієнтується на характер слухопротезування, не враховує рівень слухового апарата кожного учня. Студенти, віднесені до даного рівня, не вміють грамотно і логічно будувати висловлювання; не володіють правильною технікою мовлення (мовленнєвим диханням, вимовою, дикцією, темпом, інтонацією, наявністю пауз, вмінням поставити логічні наголоси); не вміють чітко артикулювати; неправильно володіють невербальними засобами спілкування (жестами); не підтримують увагу учнів контекстним привнесенням у вербальний текст (гумор, жарт); мають низький рівень комунікативної емпатії педагога; не вміють співчувати та співпереживати дитині; не можуть надавати активну підтримку дитині; не орієнтуються у важливих для дитини переживаннях; не вміють відчувати, передбачати та аналізувати емоційний стан дитини.

Другий рівень характеризується тим, що студенти-сурдопедагоги в процесі спілкування слухають уважно, іноді відволікаються; відчувають значні труднощі у швидкості орієнтування у висловлюванні; відчувають значні труднощі у конструюванні відповідей на запитання; у діалогічному мовленні з висловлювань окремих мовників переважно не вміють конструювати ціле; текст мовлення переважно не відповідає мовленнєвому сприйманню (розвитку слухового сприймання та віковим особливостям мислення і пам'яті; іноді дотримуються логічної послідовності речень у цілісному тексті; іноді переходить на спрощеність мовлення за змістом; іноді добирає приклади, що пояснюють мовлення; висловлювання переважно не співвідносяться із графічним матеріалом; у мовленні іноді притаманний авторитарний стиль міжособистісного впливу; відбирає переважно неправильні за структурою речення; іноді відбирає неточні за семантикою слова у реченні; переважно не користується літературними прийомами (синонімія, антонімія); переважно не знає дактилеми; переважно не знає жести; іноді спостерігається неправильність сурдоперекладу; переважно повільний темп дактилювання; переважно повільний темп сурдоперекладу; іноді у мовленні переважає жестове мовлення порівняно з вербальним; переважно повільно переходить з вербального мовлення на дактильне мовлення; переважно повільно переходить з дактильного мовлення на вербальне мовлення; переважно повільно переходить з вербального мовлення на дактильно-жестове мовлення; іноді у мовленні присутні жаргонізми, слова-паразити, вульгаризми; у мовленні переважно відсутня позиція на позитивне емоційне приваблення; не завжди дотримується правил мовлення сурдопедагога обличчям до аудиторії; при комунікації переважно не орієнтується на характер слухопротезування, не завжди враховує рівень слухового апарата

кожного учня. Студенти, віднесені до даного рівня, переважно не вміють грамотно і логічно будувати висловлювання; не завжди володіють правильною технікою мовлення (мовленнєвим диханням, вимовою, дикцією, темпом, інтонацією, наявністю пауз, вмінням поставити логічні наголоси); переважно не вміють чітко артикулювати; не завжди правильно володіють невербальними засобами спілкування (жестами); переважно не підтримують увагу учнів контекстним привнесенням у вербальний текст (гумор, жарт); переважно мають низький рівень комунікативної емпатії педагога; не завжди вміють співчувати та співпереживати дитині; в основному не можуть надавати активну підтримку дитині; не завжди орієнтуються у важливих для дитини переживаннях; переважно не вміють відчувати, передбачати та аналізувати емоційний стан дитини.

Третій рівень характеризується тим, що студенти-сурдопедагоги в процесі спілкування слухають переважно уважно, не відволікаються; відчують незначні труднощі у швидкості орієнтування у висловлюванні; відчують певні труднощі у конструюванні відповідей на запитання; у діалогічному мовленні з висловлювань окремих мовників переважно вміють конструювати ціле; текст мовлення переважно відповідає мовленнєвому сприйманню (розвитку слухового сприймання та віковим особливостям мислення і пам'яті); в основному дотримуються логічної послідовності речень у цілісному тексті; в основному переходить на спрощеність мовлення за змістом; переважно добирає приклади, що пояснюють мовлення; висловлювання переважно співвідноситься із графічним матеріалом; у мовленні переважно притаманний демократичний стиль міжособистісного впливу; відбирає переважно правильні за структурою речення; в основному відбирає точні за семантикою слова у реченні; переважно користується літературними прийомами (синонімія, антонімія); переважно знає дактилеми; переважно знає жести; в основному спостерігається правильність сурдоперекладу; переважно швидкий темп дактилювання; переважно швидкий темп сурдоперекладу; у мовленні переважає вербальне мовлення порівняно з жестовим; переважно швидко переходить з вербального мовлення на дактильне мовлення; переважно швидко переходить з дактильного мовлення на вербальне мовлення; переважно швидко переходить з вербального мовлення на дактильно-жестове мовлення; у мовленні відсутні жаргонізми, слова-паразити, вульгаризми; у мовленні переважно присутня позиція на позитивне емоційне приваблення; в основному дотримується правил мовлення сурдопедагога обличчям до аудиторії; при комунікації переважно орієнтується на характер слухопротезування, в основному враховує рівень слухового апарата кожного учня. Студенти, віднесені до даного рівня, переважно вміють грамотно і логічно будувати висловлювання; в основному володіють правильною технікою мовлення (мовленнєвим диханням, вимовою, дикцією, темпом, інтонацією, наявністю пауз, вмінням поставити логічні наголоси); переважно вміють чітко артикулювати; в основному правильно володіють невербальними засобами спілкування (жестами); переважно підтримують увагу учнів контекстним привнесенням у вербальний текст (гумор, жарт); мають середній рівень комунікативної емпатії педагога; переважно вміють співчувати та співпереживати дитині; в основному можуть надавати активну підтримку дитині; переважно орієнтуються у важливих для дитини переживаннях; в основному вміють відчувати, передбачати та аналізувати емоційний стан дитини.

Четвертий рівень характеризується тим, що студенти-сурдопедагоги в процесі спілкування слухають уважно і зосереджено, не відволікаються; швидко орієнтуються у висловлюванні; швидко конструюють відповіді на запитання; у діалогічному мовленні з висловлювань окремих мовників вміють конструювати ціле; текст мовлення відповідає мовленнєвому сприйманню (розвитку слухового сприймання та віковим особливостям мислення і пам'яті) дотримуються логічної послідовності речень у цілісному тексті; дотримується переходу на спрощеність мовлення за змістом; добирає багато прикладів, що пояснюють мовлення; висловлювання співвідноситься із графічним матеріалом; у мовленні притаманний демократичний стиль міжособистісного впливу; відбирає правильні за структурою речення; відбирає точні за семантикою слова у реченні; користується літературними прийомами (синонімія, антонімія); знає дактилеми; знає жести; спостерігається правильність сурдоперекладу; швидкий темп дактилювання; швидкий темп сурдоперекладу; у мовленні переважає вербальне мовлення порівняно з жестовим; швидко переходить з вербального мовлення на дактильне мовлення; швидко переходить з дактильного мовлення на вербальне мовлення швидко переходить з вербального мовлення на дактильно-жестове мовлення; у мовленні відсутні жаргонізми, слова-паразити, вульгаризми; у мовленні присутня позиція на позитивне емоційне приваблення; дотримується правил мовлення сурдопедагога обличчям до аудиторії; при комунікації орієнтується на характер слухопротезування, враховує рівень слухового апарата кожного учня. Студенти, віднесені до даного рівня, вміють грамотно і логічно будувати висловлювання; володіють правильною технікою мовлення (мовленнєвим диханням, вимовою, дикцією, темпом, інтонацією, наявністю пауз, вмінням поставити логічні наголоси); вміють чітко артикулювати; правильно володіють невербальними засобами спілкування (жестами); підтримують увагу учнів контекстним привнесенням у вербальний текст (гумор, жарт); мають високий рівень комунікативної емпатії педагога; вміють добре співчувати та співпереживати дитині; можуть надавати активну підтримку дитині; орієнтуються у важливих для дитини переживаннях; вміють відчувати, передбачати та аналізувати емоційний стан дитини.

Кількісні дані аналізу результатів експериментального дослідження показали, що студенти-сурдопедагоги 1, 2, 3, 4, 5 курсів денної і заочної форм навчання розподілились в залежності від рівня сформованості навчального спілкування на 4 рівні, про що свідчить таблиця 1.

Таблиця 1

Розподіл студентів-сурдопедагогів денної форми навчання за рівнями сформованості сурдопедагогічного спілкування (у %)

Рівні	Денна форма навчання					
	Курси навчання					
	1	2	3	4	5	5
I	87	72	54	28	14	-

II	7	20	29	34	24	30
III	4	5	6	17	37	43
IV	2	3	12	21	25	27

Кількісні показники таблиці свідчать про те, що існує значна відмінність між студентами–сурдопедагогами стаціонарної форми навчання різних курсів за рівнями сформованості навчального спілкування. Так, відзначається позитивна динаміка змін, пов'язаних із переходом на старший курс навчання у вищому навчальному закладі. Разом з тим, як видно з таблиці 1, значний відсоток студентів– сурдопедагогів 1, 2, 3 курсів (87%, 72%, 54%) віднесені до першого рівня, тому зафіксований рівень сурдопедагогічного спілкування не можна розцінювати як задовільний. У зв'язку з цим постає питання про цілеспрямований вплив з метою формування сурдопедагогічного спілкування.

У таблиці 2 наведені кількісні дані стосовно студентів заочної форми навчання.

Таблиця 2

Розподіл студентів–сурдопедагогів заочної форми навчання за рівнями сформованості сурдопедагогічного спілкування (у %)

Рівні	Заочна форма навчання						
	Курси навчання						
	Бакалавр				спеціаліст	магістр	
	1	2	3	4	5	5	6
I	58	49	29	16	12	-	-
II	32	34	46	50	26	16	13
III	6	11	17	24	42	51	46
IV	4	6	8	10	20	33	41

Дані таблиці показують, що існує певна відмінність за рівнями сформованості навчального спілкування студентів–сурдопедагогів заочної форми навчання різних курсів. Зокрема, найбільша кількість студентів (58%) знаходиться на найнижчому рівні. Це студенти 1 курсу, які нещодавно вступили до вищого навчального закладу. Спостерігається поступове зменшення кількості студентів, які знаходяться на першому рівні (49% на 2 курсі, 29% на 3 курсі, 16% на 4 курсі, 12% на 5 курсі). Відповідно починає збільшуватись відсоток студентів на наступних рівнях.

У таблиці 3 наведені кількісні дані стосовно студентів–сурдопедагогів спецфакультету.

Таблиця 3

Розподіл студентів–сурдопедагогів спецфакультету за рівнями сформованості сурдопедагогічного спілкування (у %)

Рівні	Друга вища освіта		
	Курси навчання		
	3	4	5
I	-	-	-
II	13	5	2
III	45	48	43
IV	42	47	55

Спостерігається, що серед студентів, що здобувають другу вищу освіту не виявлено найнижчого рівня. Основна кількість студентів знаходиться на третьому і четвертому рівнях сформованості сурдопедагогічного спілкування.

Вище наведені дані свідчать про те, що існує відмінність у належності до визначених рівнів між студентами стаціонарної, заочної форм навчання та спецфакультету.

Отже, отримані дані показують, що на найвищому рівні сформованості спілкування знаходяться студенти–сурдопедагоги, які здобувають другу вищу освіту (55%). Даний рівень сформованості спілкування у студентів–заочників 5 і 6 курсів, що здобувають першу вищу освіту за освітньо–кваліфікаційним рівнем (ОКР) «спеціаліст» становить 20% та (ОКР) «магістр» – 33% і 41% відповідно. Найвищий рівень сформованості спілкування студентів–сурдопедагогів 5 курсу стаціонарної форми навчання є нижчим і складає 25% студентів, які навчаються за ОКР «спеціаліст» і 27% за ОКР «магістр».

Основна кількість студентів–сурдопедагогів стаціонарної та заочної форм навчання знаходяться на першому та другому рівнях, тобто рівень сформованості сурдопедагогічного спілкування у них перебуває на найнижчому та низькому рівнях, а найбільша кількість студентів–сурдопедагогів, що здобувають другу вищу освіту, належить до найвищого рівня сформованості спілкування.

Проведений експеримент дозволив виявити особливості спілкування студентів–сурдопедагогів у навчальному процесі вищого навчального закладу, відстежити зміни за час навчання від першого до останнього курсів, а також необхідність формування навчального спілкування.

Результати експерименту будуть враховані при реалізації формувального експерименту, зокрема у розробці підходів щодо ефективного впливу на формування навчального спілкування студентів–сурдопедагогів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Зимняя И.А. Педагогическая психология: Учебник для вузов.– М.: Логос, 2001. – 383с.
2. Иванова Т.В. Культура педагогического общения: Монография / Под редакцией И.А. Зязюна. – К.: ЦВП, 1999. – 357с

3. Кан–Калик В.А., Никандров Н.Д. Педагогическое творчество. – М.: Педагогика, 1990. – 142с.
4. Коломинский Я.Л. Психология общения. – М.: Знание, 1974. – 96с.
5. Мудрик А.В. Коллектив. Общение. Личность: Сборник научных трудов.– М., 1983. – 149с.
6. Общение как педагогическая проблема: Сб. науч. тр./ Под ред. А.В. Мудрика. – М.: изд. АПН СССР, 1974. – 96с.

УДК:376-053.4-056.36:373.2.091

ОРГАНІЗАЦІЯ КОРЕКЦІЙНО - ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ДОШКІЛЬНИКАМИ ІЗ ПОМІРНОЮ РОЗУМОВОЮ ВІДСТАЛІСТЮ У СПЕЦІАЛЬНОМУ ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Тищенко Л.А.

Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

У статті розглядаються питання організації корекційно-виховної роботи дітей з помірною розумовою відсталістю у спеціальному дошкільному навчальному закладі № 569 міста Києва.

В статье рассматриваются вопросы организации коррекционно-воспитательной работы детей с умеренной умственной отсталостью в специальном дошкольном учебном заведении № 569 города Киева.

The article deals with the organization of correctional and educational work with children with moderate mental retardation in a special preschool educational establishment № 569 Kyiv city.

Ключові слова: дошкільники з розумовою відсталістю, помірною розумовою відсталістю, корекційно-виховна робота.

Ключевые слова: дошкольники с умеренной умственной отсталостью, умеренная умственная отсталость, коррекционно-воспитательная работа.

Keywords: preschoolers with mental retardation, mild mental retardation, correctional and educational work.

Сучасні дошкільні навчальні заклади, реабілітаційні центри, центри лікувальної педагогіки, групи короткотривалого перебування дітей з психофізичними порушеннями є невід'ємною частиною державної спеціальної освітньої системи, в яких здійснюються комплексний психолого-медико- педагогічний супровід дітей з помірною розумовою відсталістю. Одним із актуальних питань є розробка нових організаційних форм і змісту педагогічної роботи з дітьми, які раніше не отримували ранню педагогічну корекцію. Саме до такої категорії належать діти з помірною розумовою відсталістю.

Дослідженнями науковців (А.І.Долженко, Г.М.Дульнев, А.А.Ереміна, С.Д.Забрамна, Т.Н.Ісаєва, М.І.Кузьмицька, А.В.Маллер, Г.В.Цикото, О.В.Гаврилов, Н.М.Стаденко та ін.) виділено основні напрями корекційно-виховної роботи з дітьми із помірною розумовою відсталістю, зокрема:

- зміцнення та охорона здоров'я, фізичний розвиток дитини;
- формування і розвиток навичок самообслуговування, соціальної поведінки;
- формування комунікативної та когнітивної функції мови;
- розширення соціальної взаємодії з метою формування соціальної поведінки;
- формування знань про навколишнє середовище;
- формування елементарних математичних навичок
- розвиток творчості засобами образотворчого, театралізованого, музичного виховання;
- розвиток пізнавальних процесів засобами провідних видів діяльності.

Визначені напрями навчання та виховання розумово відсталих дошкільників сприятимуть успішній соціалізації дітей, оптимальному психофізичному їх розвитку в цілому.

Корекційно-виховна робота у спеціальному дошкільному закладі для дітей з вадами розумового розвитку №569 міста Києва проводиться відповідно затвердженій Міністерством освіти і науки України «Програмі розвитку дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю», що включає наступні розділи: "Фізичне виховання та основи здоров'я", "Формування соціальних навичок", "Ігрова діяльність", "Сенсорне виховання", "Ознайомлення з навколишнім", "Формування елементарних математичних уявлень", "Мовленнєвий розвиток", "Трудове виховання", "Образотворча діяльність", "Конструювання", "Музичне виховання та ритміка". Навчання розраховане на 4-річний термін для дітей віком від 3-4 до 7-8 років. Дана програма зорієнтована на розвиток дітей з легкою та помірною розумовою відсталістю. Терміни та зміст засвоєння освітньої програми дітьми з помірною розумовою відсталістю визначаються індивідуальними можливостями конкретної дитини. У перші два роки навчання особлива увага приділяється формуванню культурно-гігієнічних навичок та навчанню самообслуговування.

Розпорядок корекційних заходів встановлено з урахуванням підвищеної стомлюваності і низького рівня продуктивності вихованців. В основі педагогічної роботи з дітьми, що мають помірну розумову відсталість, лежать як загальнодидактичні, так і спеціальні принципи: індивідуального підходу, доступності змісту, особистісного орієнтованого навчання та корекційно-розвивального впливу.

У процесі корекційно-виховної роботи з дітьми даної категорії насамперед має велике значення виховання соціальної поведінки, формування навичок взаємодії з дорослим, розвиток у дошкільників мовлення та базових навичок самообслуговування. Окрім того корекційна спрямованість навчання забезпечується використанням тематичного